

ΘΕΜΑ : ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

1. Στις συσκέψεις που έγιναν την 9η και την 16η Ιουλίου 1997, με την συμμετοχή διευθυντικών στελεχών του ΥΠΕΧΩΔΕ, διαμορφώθηκαν οι βασικές θέσεις για την μεταρρύθμιση του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τις ΜΠΕ (Α' Μέρος του Σημειώματος) και τη δημιουργία ενός λειτουργικού και φερέγγυου διοικητικού συστήματος για την αξιολόγησή τους και την έκδοση των σχετικών διοικητικών πράξεων (Β' Μέρος του Σημειώματος).

2. Το ζήτημα της τροποποίησης του π.δ. 84/1984 συζητήθηκε επίσης, αλλά δεν κατέστη δυνατή η διατύπωση θέσεων, γιατί δεν έχει γίνει ακόμη επεξεργασία θέσεων από το ΥΠΕΧΩΔΕ και το Υπουργείο Ανάπτυξης. Ως τις αρχές Σεπτεμβρίου θα μπορούσε πάντως να ολοκληρωθεί η σχετική προετοιμασία.

3. Στο κείμενο αποτυπώνονται οι προβληματισμοί που εκφράστηκαν στην σχετική συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1997 και προτείνονται λύσεις για την αντιμετώπιση όλων των συναφών προβλημάτων.

4. Επειδή το εγχείρημα επείγει και είναι πολυσχιδές, πρέπει από την αρχή να διευκρινισθούν οι όροι για τον συντονισμό και την προώθησή του. Ο ρόλος αυτός θα μπορούσε λ.χ. να ανατεθεί στον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ με τη συμπαράσταση του Νομικού Συμβούλου.

5. Το συνημμένο κείμενο πρέπει να τεθεί υπόψη και του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, ο οποίος σε επίπεδο Υπουργών έχει κεντρικό ρόλο για τον συντονισμό των σχετικών προσπαθειών.

6. Τέλος, επισυνάπτονται φωτοτυπίες της 97/11/ΕΚ και της ΚΥΑ για τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του 1990.

Αθήνα, 22 Ιουλίου 1997

A. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΠΕ

I. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

1. Έρρισμα για την έκδοση τροποποιητικής της ΚΥΑ 69269/5387/90 αποτελεί η ανάγκη εναρμόνισης της Χώρας μας προς τους ορισμούς της νέας Οδηγίας 97/11/ΕΚ

2. Οι τροποποιήσεις αφορούν στα εξής σημεία :

A. ΠΡΟΕΓΚΡΙΣΗ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ

α. Η προέγκριση χωροθέτησης εξακολουθεί να θεωρείται αναγκαία για τα έργα και δραστηριότητες της Α κατηγορίας (Ομάδες I και II). Η σχετική πράξη της Διοίκησης *δεν είναι πάντως οριστική*, γι' αυτό και το ζήτημα διερευνάται περαιτέρω στο στάδιο της υποβολής ΜΠΕ για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας. Με τον τρόπο αυτό η προέγκριση χωροθέτησης *δεν έχει το βάρος οριστικής χωροθέτησης*, ώστε να επιβάλλεται ήδη κατά το στάδιο αυτό ο λεπτομερής περιβαλλοντικός σχεδιασμός της (εκπόνηση ΜΠΕ κλπ.). Ο επενδυτής οφείλει βέβαια και στο «προστάδιο» αυτό να υποβάλει σειρά ικανών επιστημονικών στοιχείων (ή και προμελέτη περιβάλλοντος), προκειμένου να μπορέσει η Διοίκηση, βάσει αυτών, να αποφανθεί για τη χωροθέτηση. Δεν υποβάλλεται όμως στην ιδιαίτερα υψηλή δαπάνη της εκπόνησης ΜΠΕ πριν του δοθεί από την Πολιτεία μία κατ' αρχήν έγκριση για την θέση όπου προτίθεται να εγκαταστήσει το έργο.

β. Δεν απαιτείται προέγκριση χωροθέτησης για τον εκσυγχρονισμό και την επέκταση ορισμένων τυποποιημένων υφισταμένων εγκαταστάσεων ή δραστηριοτήτων (π.χ. αποθηκευτικοί χώροι βιομηχανιών, έργα αντιρρύπανσης βιομηχανιών, αντικατάσταση του υπάρχοντος μηχανολογικού εξοπλισμού βιομηχανίας κλπ.). Σε προέγκριση χωροθέτησης υπόκεινται, αντίθετα, η αλλαγή δραστηριότητας και η καθετοποίηση των μονάδων παραγωγής.

Οι κατά τα ως άνω εξαιρέσεις από την προέγκριση χωροθέτησης τυποποιημένων έργων και δραστηριοτήτων μπορούν να καθορίζονται με ΥΑ. Άλλες εξαιρέσεις - πλην των τυποποιημένων έργων και δραστηριοτήτων - είναι δυνατόν να αντιμετωπίζονται από την Διοίκηση, περιπτωσιολογικά, αλλά με σταθερά πάντοτε κριτήρια (π.χ. μικρή διαπλάτυνση δευτερεύοντος δρόμου που δεν επηρεάζει αισθητά την κυκλοφοριακή κατάσταση της μείζονος περιοχής ενδέχεται να μη χρήζει προεγκρίσεως χωροθετήσεως).

Β. ΑΝΑΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΗΣ Α ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

α. Στην Ομάδα I θα πρέπει να προστεθούν τα νέα έργα και οι δραστηριότητες που προβλέπονται στο παράρτημα I της Οδηγίας 97/11/ΕΚ

β. Στην Ομάδα II θα πρέπει να ορισθούν «κατώφλια» σύμφωνα με τους ορισμούς της νέας Οδηγίας.

Γ. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΝΕΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΣΤΗ Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

α. Όσα έργα και δραστηριότητες βρίσκονται κάτω από τα κατώφλια της Ομάδας II της Α Κατηγορίας θα αποτελέσουν την νέα Ομάδα I της Β Κατηγορίας.

β. Στα έργα και δραστηριότητες της Ομάδας I της Β Κατηγορίας η έγκριση περιβαλλοντικών όρων θα γίνεται με βάση μελέτη περιβάλλοντος, υποβαλλομένη στις νομαρχιακές υπηρεσίες που έχουν την αρμοδιότητα για την έκδοση της σχετικής άδειας.

γ. Στην Ομάδα II της Β Κατηγορίας υπάγονται όλα τα έργα και δραστηριότητες που δεν αναφέρονται καθόλου στα Παραρτήματα της Οδηγίας. Στην περίπτωση αυτή η έγκριση θα δίδεται με βάση την δήλωση του ενδιαφερόμενου, η οποία θα έχει ειδικό περιεχόμενο και θα περιλαμβάνει ιδιαίτερη ενότητα με τίτλο «Προτεινόμενοι περιβαλλοντικοί όροι».

II. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

1. Για την τροποποίηση της ΚΥΑ 69269/5387/1990 είναι απαραίτητη η έκδοση νέας κοινής υπουργικής απόφασης η οποία θα υπογράφεται από όλους τους Υπουργούς που υπέγραψαν και την τροποποιούμενη πράξη, προστιθεμένου του Υπουργού Υγείας. Κατ' άλλη εκδοχή, είναι δυνατόν να υπάρξουν παράλληλες θεματικές κατηγορίες ρυθμιστέων ζητημάτων για κάθε κατηγορία από τις οποίες θα πρέπει να εκδοθεί αυτοτελής απόφαση μεταξύ των, κατά περίπτωση, συναρμοδίων Υπουργών.

2. Πέραν των ανωτέρω τροποποιήσεων κρίνεται αναγκαίο να καταρτισθούν οδηγίες για τον τρόπο εκπόνησης των ΜΠΕ και ειδικές προδιαγραφές για το περιεχόμενό τους, ανάλογα με το είδος του αιτούμενου κάθε φορά έργου ή δραστηριότητας. Οι προδιαγραφές αυτές πρέπει να είναι αποτέλεσμα συνεννόησης των συναρμοδίων Υπουργών και να επενδύονται τον τύπο κανονιστικής πράξης. Εφόσον κριθεί αναγκαίο θα πρέπει να προβλεφθεί σχετικά ειδική εξουσιοδότηση με νόμο.

3. Για την τροποποίηση της ισχύουσας ΚΥΑ προτείνεται η εξής διαδικασία:

α. Ορίζεται ολιγομελής επιτροπή με σκοπό την προετοιμασία προσχεδίου νέας ΚΥΑ, η οποία θα εναρμονίζει τη νέα Οδηγία 97/11/ΕΚ.

β. Το ΥΠΕΧΩΔΕ ετοιμάζει κατ' αρχήν καταλόγους με τις προτεινόμενες κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων επιμερισμένες στις Ομάδες I και II.

γ. Στη συνέχεια, το σχέδιο της νέας ΚΥΑ και οι κατάλογοι των έργων διαβιβάζονται στα αρμόδια Υπουργεία για σχόλια και παρατηρήσεις.

δ. Ολιγομελής επιτροπή οριστικοποιεί τη νέα ΚΥΑ, αφού λάβει υπόψη της τις παρατηρήσεις του συνόλου των Υπουργείων και Φορέων. Μέλη της επιτροπής κρίνεται σκόπιμο να είναι νομικός, εκπρόσωπος του ΥΠΕΧΩΔΕ, και ανά ένας εκπρόσωπος από τα βασικά Υπουργεία (Ανάπτυξης, Γεωργίας).

ε. Με διμερείς συναντήσεις του ΥΠΕΧΩΔΕ και συναρμοδίων Υπουργείων (ιδίως Ανάπτυξης και Γεωργίας) οριστικοποιούνται οι κατάλογοι ένταξης των έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και ομάδες.

B. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Α) Ποιότητα και πληρότητα των ΜΠΕ που κατατίθενται για αξιολόγηση στις Κεντρικές και Περιφερειακές Υπηρεσίες Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ εκ μέρους των φορέων υλοποίησης των έργων και δραστηριοτήτων.

- Θεσμοθέτηση πτυχίου Μελετών Περιβάλλοντος. Ήδη υπάρχει έτοιμο σχέδιο π.δ/τος κατ' εξουσιοδότηση του νόμου 716/1977. Στην προοπτική αυτή αντιδρούν ορισμένοι Επαγγελματικοί Επιστημονικοί Σύλλογοι και το ΤΕΕ.
- Πιστή τήρηση της εγκυκλίου 37/1996 της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων ΥΠΕΧΩΔΕ περί της αλληλουχίας των απαιτούμενων μελετών για την υλοποίηση ενός έργου από όλους του φορείς υλοποίησης έργων και εκτός ΥΠΕΧΩΔΕ.
- Εκπόνηση εξειδικευμένων προδιαγραφών και δικαιολογητικών για κάθε κατηγορία έργου και δραστηριότητας [ήδη εκπονείται σχετική εργασία/μελέτη από τις Υπηρεσίες Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιβάλλον (ΕΠΠΕΡ) που αναμένεται ότι θα ολοκληρωθεί στο τέλος του 1998].

Β) Διαδικασία δημοσιοποίησης των ΜΠΕ μέσω των οικείων Νομαρχιακών Συμβουλίων και γνωμοδοτήσεις συναρμοδίων φορέων.

- Απαιτείται ο ορισμός σε κάθε Συναρμόδιο Φορέα (π.χ. Υπ. Εμπορικής Ναυτιλίας, Υπ. Πολιτισμού, Υπ. Γεωργίας, Υπ. Μεταφορών) ενός στελέχους, που θα αποτελεί το σύνδεσμο με τις Υπηρεσίες Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ για

α) την επιτάχυνση των γνωμοδοτήσεων

β) τη διαβίβαση/διεκπεραίωση των γνωμοδοτήσεων προς το ΥΠΕΧΩΔΕ

γ) την επιτάχυνση της διαδικασίας συνυπογραφής των αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.

Αυτό το στέλεχος (είτε υψηλόβαθμος διοικητικός υπάλληλος είτε σύμβουλος Υπουργού) θα πρέπει να έχει ορισμένες γνώσεις, κύρος, αυξημένες αρμοδιότητες και εύκολη πρόσβαση στην ιεραρχία κάθε Υπουργείου.

- Χρήση «γρήγορων ταχυδρομείων»

Γ) Γνωμοδοτήσεις των συναρμοδίων φορέων που εμπλέκονται στη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης (π.χ. Υπ. Γεωργίας, Υπ. Πολιτισμού, Υπ. Εμπορικής Ναυτιλίας, Υπ. Ανάπτυξης κ.λπ).

Ορισμός σε κάθε παραγωγικό φορέα ενός στελέχους, που θα αποτελεί το σύνδεσμο με τις Υπηρεσίες Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ για

- την εξασφάλιση της εκπόνησης των απαιτούμενων ΜΠΕ έργων και δραστηριοτήτων
- τη διαβίβαση στις αρμόδιες Υπηρεσίες (Περιφερειακές ή Κεντρικές) του ΥΠΕΧΩΔΕ των ΜΠΕ
- την παρακολούθηση της διαδικασίας αξιολόγησης των ΜΠΕ και άμεσης παρέμβασης όπου απαιτείται
- την υπόμνηση προς τις συναρμόδιες Υπηρεσίες και τα Νομαρχιακά Συμβούλια για τη γρήγορη γνωμοδότησή τους
- τη συμπλήρωση των ΜΠΕ όπου αυτό απαιτείται ύστερα από αίτημα των Υπηρεσιών Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ ή των συναρμοδίων φορέων.

Δ) Στελέχωση και ενίσχυση των υποδομών των Υπηρεσιών Περιβάλλοντος ΥΠΕΧΩΔΕ.

α) Πάγιες ενέργειες

- Ενίσχυση των Κεντρικών, Περιφερειακών και των Νομαρχιακών Υπηρεσιών με μόνιμο επιστημονικό προσωπικό κατάλληλων ειδικοτήτων.
- Ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής (τηλέφωνα, fax, υπολογιστές, χώροι γραφείων, χώροι αρχείου).

β) Ενέργειες προσωρινού χαρακτήρα

- Άμεση επαναπρόσληψη και νέα πρόσληψη ικανού αριθμού ειδικών επιστημόνων -προσωρινά με 8μηνες συμβάσεις έργου και αργότερα με συμβάσεις εργασίας.
- Ενίσχυση με πρόσθετο εξειδικευμένο διοικητικό προσωπικό - προσωρινά με 8μηνες συμβάσεις έργου και αργότερα με συμβάσεις εργασίας - για τη γρήγορη διεκπεραίωση και αρχειοθέτηση όλων των μελετών.
- Χρήση «γρήγορων ταχυδρομείων» προς επιτάχυνση της διαδικασίας διεκπεραίωσης σε φορείς εντός και εκτός Αθηνών, κυρίως δε προς τα Νομαρχιακά Συμβούλια.
- Εγγραφή κονδυλίων για την υπερωριακή απασχόληση και για τις μετακινήσεις του υπάρχοντος προσωπικού.

Ε) Περαιτέρω αποκέντρωση των διαδικασιών έγκρισης των ΜΠΕ από τις Κεντρικές Υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ προς τις Περιφερειακές.

- Η συνυπογραφή της ΚΥΑ για αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για υδραυλικά/αγγειοβελτιωτικά, αντιπλημμυρικά έργα στο Γ.Γ. των Περιφερειών της χώρας (εκκρεμεί στο Υπ. Εσωτερικών).
- Η συνυπογραφή της ΚΥΑ για την αποκέντρωση στις Γ.Γ. των Περιφερειών των αρμοδιοτήτων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τις λατομικές και τις εξορυκτικές δραστηριότητες μαρμάρου (εκκρεμεί στο Υπ. Ανάπτυξης).
- Η συνυπογραφή της ΚΥΑ για την αποκέντρωση στις Γ.Γ. των Περιφερειών των αρμοδιοτήτων έγκρισης των ΜΠΕ ιχθυοτροφεία (εκκρεμεί στο Υπ. Γεωργίας).

Για την υλοποίηση της αποκέντρωσης απαιτείται η ενίσχυση με προσωπικό των Περιφερειακών Υπηρεσιών.

ΣΤ) Μηχανοργάνωση

Οι προαναφερθείσες προτάσεις θα αποκτήσουν ασφαλώς άλλη δυναμική αν ενσωματωθούν σε ένα σύστημα ανάπτυξης ενός αξιόπιστου, λειτουργικού και συνεκτικού συστήματος πληροφορικής.

Ζ) Άλλες προτάσεις

Είναι χρήσιμο να εξετασθεί η προοπτική υπέρβασης της Κλασσικής Διοικητικής Δομής των Κεντρικών Υπηρεσιών Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ με τη δημιουργία Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος (ΕΥΠΕ), επιφορτισμένης με την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων.

Η) Απαιτούμενος χρόνος

Με την υλοποίηση των προαναφερομένων ενεργειών και δράσεων εκτιμάται ότι θα μειωθεί ο χρόνος περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων κατά 3-4 μήνες. Έτσι, ο χρόνος αξιολόγησης και έγκρισης των ΜΠΕ εκτιμάται ότι θα ανέρχεται σε 3-4 μήνες που, ως σημειωθεί, θα είναι από τους μικρότερους στα κράτη μέλη της Ε.Ε.

Θ) Ειδικά θέματα

α) Εκπόνηση εξειδικευμένων προδιαγραφών για τις ΜΠΕ ανά κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων

Στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιβάλλον (ΕΠΠΕΡ) του 2^{ου} Κ.Π.Σ. προβλέπεται δράση για την εκπόνηση εξειδικευμένων προδιαγραφών για τις ΜΠΕ ανά κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων.

Ήδη, έχουν ορισθεί 10 κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων, κάθε μία από τις οποίες διαιρείται σε τρεις ομάδες, ανάλογα με το είδος ή το μέγεθος. Οι προδιαγραφές που θα εκπονηθούν θα αφορούν τόσο τις ΜΠΕ όσο και τις προμελέτες περιβάλλοντος που απαιτούνται για την προέγκριση χωροθέτησης.

β) Μηχανισμός Ελέγχου Τήρησης Περιβαλλοντικών Όρων σε έργα και δραστηριότητες

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον (ΕΠΠΕΡ) του 2^{ου} Κ.Π.Σ. προβλέπεται δράση προς συγχρηματοδότηση ύψους 1,5 δισ. δρχ. περίπου για τη δημιουργία μηχανισμού ελέγχου τήρησης Περιβαλλοντικών Όρων (INSPECTORATE).

Στα πλαίσια της δράσης αυτής βρίσκεται σε εξέλιξη μελέτη εφαρμογής (Β' φάση) σύμφωνα με την οποία τα εξεταστέα εναλλακτικά σχήματα είναι:

- η δημιουργία Ανώνυμης Εταιρείας επιφορτισμένης με τη διενέργεια των ελέγχων
- η δημιουργία Δημόσιας Υπηρεσίας.

Και για τις δύο περιπτώσεις προτείνονται συγκεκριμένα οργανωτικά σχήματα και παρατίθεται ο απαιτούμενος εξοπλισμός.

Η Γ' φάση και τελευταία της μελέτης αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 1997.

Αθήνα, 22 Ιουλίου 1997